

Darbo stebėjimo vizitas Budapešte, Deak Ferenc gimnazijoje

2020 metų vasario 11-13 dienomis Vilniaus „Židinio“ suaugusiųjų gimnazijos 5 mokytojų grupė dalyvavo darbo stebėjimo vizite Vengrijoje, Budapešte, Deak Ferenc gimnazijoje.

Deak Ferenc gimnazijos bendruomenė labai didžiuojasi, kad jų gimnazija pavadinta XIX a. Vengrijos politikos, revoliucinės vyriausybės teisingumo ministras. Deak Ferenc - Vengrijos politikas, revoliucinės vyriausybės teisingumo ministras. Nuslopinus 1848-1849 metų revoliuciją, laikėsi pasyvaus pasipriešinimo taktikos. Nuo 1861 metų vadovavo parlamento grupei, kuri teikė peticijas Austrijos Habsburgams, siekdama atkurti Vengrijos suverenitetą ir konstituciją. 1867 metais su kitais parengė susitarimą dėl Austrijos - Vengrijos sukūrimo. 1865 metais įkūrė ir vadovavo vadinamajai Deako partijai, kuri 1867–1875 metais buvo valdančioji ir įtvirtino Austrijos-Vengrijos dualistinę santvarką.

Vengrijos švietimo sistemą ir Deak Ferenc gimnazijos ugdymo procesą pristatė gimnazijos direktorė ir pavaduotoja ugdymui. Vengrijoje pradinis ugdymas pradedamas nuo 6 metų, o du metus prieš mokyklą, privaloma lankyti darželį. Bendrojo ugdymo mokykla apima 8 klases: pradinę mokyklą (1-4 klasės) ir žemesniąją vidurinę mokyklą (5-8 klasės). Po 8 klasių privalomas mokymas tęsiamas trijų tipų mokyklose – profesinėje, vidurinėje profesinėje ir aukštesnėje vidurinėje mokykloje (4-5 metai). Yra nacionalinės mokyklos, pvz.: etniniams vokiečiams. Jose gali mokytis ir kiti mokiniai. 1-4 klasių mokiniai vertinami aprašomuoju būdu, o 5-12 klasių mokiniams taikoma penkiabalė vertinimo sistema. Brandos egzaminai vyksta du mėnesius: gegužės mėnesį - raštu, o birželio mėnesį visų dalykų, išskyrus matematiką, - žodžiu. Egzaminų metu mokiniai naudojami identifikaciniu kodu – numeriu, kurį gauna jau pirmoje klasėje. Brandos egzaminai yra dviejų lygių – vidurinis (privalomas 1 egzaminas) ir aukštesnysis (4+1 egzaminas: vengrų kalba ir literatūra, matematika, užsienio kalba pasirinktinai, istorija, pasirenkamas dalykas). Vidurinio lygio egzaminai vyksta mokyklose, aukštesniojo lygio – valstybės numatytuose egzaminų centruose. Dauguma Vengrijos abiturientų nori studijuoti užsienyje, nes ES šalyse nereikia mokėti už mokslą.

Deak Ferenc gimnazijoje mokosi apie 460 gimnazistų, apie 80 suaugusiųjų mokinių, dirba 46 mokytojai. Pagal mokinių skaičių ši gimnazija Vengrijoje laikoma vidutine, nes didelėje mokykloje mokosi daugiau nei 1000 mokinių. Pagal mikrorajono reitingus, ši gimnazija yra viena iš geriausių. O geriausia gimnazijos reklama – mokinių atsiliepimai. Kiekvienais metais lapkričio mėnesį organizuojama atvirų durų diena mokiniams ir jų tėvams, kurios metu būsimieji mokiniai supažindinami su stojamųjų egzaminų tvarka (laiko vengrų kalbos bei matematikos egzaminus),

mokymosi pakraipos pasirinkimo galimybėmis – gamtos mokslų, užsienio kalbų arba medijų - orientuotomis į ateitį, į būsimąsias studijas.

Nuo 2004 metų gimnazijoje atidarytos kalbų klasės: anglų /vokiečių kalbos bei rusų / prancūzų kalbos. Per savaitę mokiniai turi po 13-ą pirmos kalbos pamokų ir po 5-ias antros. Ši pakraipa gimnazijoje yra populiariausia. Pastaraisiais metais labai išaugo rusų kalbos populiarumas, nes šalyje apsilanko daug rusakalbių turistų, steigiasi rusų firmos ir gimnazistai suinteresuoti išmokti šią kalbą. Prie užsienio kalbų mokymosi populiarinimo daug prisidėjo ir šalies vyriausybės politika, nes 2019 m. įvesta 2000 eurų stipendija užsienio kalbų tobulinimui. Mokinys, baigęs 11 klasę, vasarą dviem savaitėm vyksta į pasirinktą užsienio šalį tobulinti užsienio kalbos. Nemažai gimnazistų pasinaudoja šia stipendija.

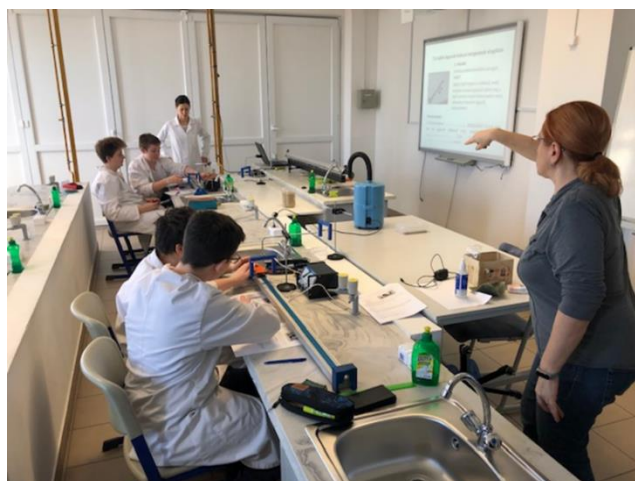

Gimnazijoje ugdomas verslumas, atsakingumas, komandinio darbo įgūdžiai, supratimas apie gamybą. Gimnazistams, pareiškus norą dėvėti uniformą, buvo pasiūlyta susikurti ją patiems. Mokiniai turėjo pasirūpinti viskuo: idėja, medžiagomis, logotipo kūryba, gamybos organizavimu bei kitais procesais.

Gimnazijos koridorių sienos nukabinėtos buvusių mokinių nuotraukomis, nes, pasak pavaduotojos, kiekviena laida yra išskirtinė, įsimintina.

Pasiteiravus apie patyčias, sužinojome, kad gimnazijoje jų nėra, nes mokiniai turi susiformavusias nuostatas ir vertybes. Šiuo klausimu didžiulį prevencinį darbą atlieka klasių auklėtojai klasės valandėlių metu, kurios vyksta ne tik mokiniams, bet ir tėvams.

Vizito metu stebėjome matematikos, vengrų, anglų, prancūzų kalbų bei istorijos pamokas, kuriose susipažinome su pamokų struktūra bei taikomais mokymo metodais.

Gimnazija turi labai modernią, aukščiausius mokymosi standartus atitinkančią gamtos mokslų laboratoriją, kurią sudaro klasė, dalinama į dvi patalpas, ir parengiamasis kambarys, kuriame yra įranga, cheminės medžiagos, dušai. Modernioje laboratorijoje dirba mokytojas su dviem asistentais.

Modernių gamtos mokslų laboratorijų Budapešte yra apie 20 (o visoje Vengrijoje apie 1000), todėl pakliūti į tokią laboratoriją turi galimybę kitų mokyklų mokiniai pagal sudarytą grafiką. Gimnazijos administracija laboratoriją panaudoja ir bendruomenės telkimui, pvz., prieš Kalėdas mokytojai dovanėlėms gamina muilą, prieš švento Mikalojaus dieną – ledus ir pan.

Ferenc Deak gimnazijoje organizuojama daug įvairių renginių: švenčiamos katalikiškos šventės, netradiciškai minimos valstybinės šventės, minima Tarptautinė mokytojo diena, Sveikatos diena, Torto diena, Atvirkščia diena, kai pamokas veda mokiniai. Kiekvienais metais spalio mėnesį organizuojami savaitės renginiai, kurie skirti žymaus XIX a. II pusės revoliucionieriaus Deak Ferenc pagerbimui, taip pat vyksta renginys gabiausiems mokiniams, kuriame mokymus veda „ekspertai“ t.y. buvę gimnazijos mokiniai; organizuojama šventė abiturientams - Kaspino diena, kurioje dalyvauja ir mokinių tėvai.

Ferenc Deak gimnazija naudoja elektroninį dienyną Kreta, išvertus iš vengrų kalbos šį žodį, jis reiškia kreidą. Dienyno struktūra labai gerai apgalvota, turi daug įvairių skyrių, ataskaitos ar suvestinės pateikiamos įvairių diagramų, grafikų formomis, tai labai palengvina mokytojų darbą, tėvai tokiu būdu gauna išsamesnę informaciją apie vaikų pasiekimus.

Pristatydama suaugusiųjų švietimą direktorės pavaduotoja pabrėžė, kad suaugusieji Vengrijoje dažniausiai mokosi dėl darbo rinkos reikalavimų. Ne kiekviena gimnazija Vengrijoje gali turėti suaugusiųjų klases, reikia akredituotą programą ir ministerijos leidimą. Budapešte tokių gimnazijų yra apie 15. Šioje gimnazijoje mokosi apie 80 mokinių. Suaugusių mokinių amžius gimnazijoje įvairus – nuo 16 metų iki 50 metų. Pamokos vyksta 2 kartus per savaitę. Mokytojai gana lanksčiai žiūri į suaugusiųjų mokymą (-si), jis dažnai individualizuojamas.

Darbo stebėjimo vizitas Budapešte, Deak Ferenc gimnazijoje buvo labai naudingas ir turiningas, suteikė daug naujos patirties, teorinių žinių, praktinių įgūdžių, leido pagilinti anglų ir vokiečių kalbos žinias, susipažinti su Vengrijos kultūra ir Budapešto istorija. Vizito metu įgytą patirtį galėsime pritaikyti tobulinant ugdymo procesą savo gimnazijoje, atnaujinant ir modernizuojant ugdymo (-si) aplinkas, skatinant mokinių kūrybiškumą, ugdamt verslumą ir stiprinant bendruomeniškumą.

